

73
REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
Heinrich Schall. Rudolf Bossa.
A. Goppelte Nachf. Anton Oppelt.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o colonă 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o
seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea. Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 37.

Brașov, Joi 18 Februarie (2 Martie).

1899.

Demonstrațiunile din Pesta.

Din momentul, când au apărut în fôia oficială autografele privitoare la schimbarea ministeriului unguresc, Budapesta se află în mare agitațiune. Par'că printr'asta s'ar fi dat semnalul la un șir de demonstrațiuni, ce caracterizează așa de mult, nu scim cum se dicem mai bine: ceea ce s'a schimbat, ori ceea-ce nu s'a schimbat în situațiune.

In tot cazul denotă o schimbare și încă esențială a lucrurilor când vedem, că cetățenii din Budapesta arangază un imponent conduct de torțe în onôrea partidelor opoziționale „învigătorii“ și când, cu ocaziunea această cântecul lui Kossuth, imnul și „Szozat“-ul sunt întrerupte de strigări: „Abzug Banffy!“ „Abzug Tisza!“ „Abzug Perczel!“ — și când tot-odată se aduc „eljen“-uri entusiaste pentru constituțiă, pentru independența maghiară, pentru rege și pentru patriotica opozițiune.

Mai erî, alaltă erî aceeași mulțime striga „Eljen Banffy!“ și injura pe contrarii lui, între cari mai ales pe „reacționarii“ din partida poporală. Acum însă ce minune! Partida poporală este sârbătorită și ea, ca părtașă la victoriă, de conglomeratul șovinist, ce se fălesce cu numirea de cetățeni ai capitalei ungare.

Nu de mult frunțașii partidei populare erau încă invinuiți, că prăgătesc reacțiunea și vor să frângă gâtul constituției. Și acum ce se vede? „Poporul capitalei“ salută pe conducătorii acestei partide și le mulțumesc pentru activitatea desfășurată în apărarea constituției, ér vorbitorul partidei, mulțumind pentru ovațiune, exclamă: „Pavéza noastră a fost constituția maghiară!“

Mai dăunădi redactorii diarului „Magyarország“, cari făceau mai aprigă opozițiă lui Banffy, fuseseră trași în judecată și urmăriți pentru-că au calumniat pe puternicul ministru-președinte, — și astădi ce satisfacțiă li-se dă! Poporul capitalei merge înaintea redacției și demonstrează de bucuriă, că a cădut urgisitul regim Banffy.

Să mai vorbim și de tãmbălăul, ce l'au făcut cetățenii cu torțele lor pe piața Calvin, dinaintea clubului independiștilor, și de răspunsul, ca întotdeauna umflat, ce li-l'a dat Francisc Kossuth, îmbărbătându-i să ridice sus stégul independenței?

O curioasă ilustrațiă în mijlocul acestor erupțiuni ale bucuriei pentru învingerea opozițiunii ne oferă demonstrațiunea estra-ordinară, ce a pus-o la cale partida liberală erî înainte de amădi, când și-a luat rēmas bun dela Banffy, mergēnd în corpore în palatul presiidiului ministerial. Acest mod de a-și lua adio de șeful, ce se retrage, este neobișnuit. Au fost de față cu toții, și nu numai foștii ministri, dēr și cei noi în frunte cu Szell.

Când s'a arătat Banffy, a fost primit cu „eljen“-uri nesfârșite, ér președintele clubului l'a asigurat, că

membrii partidei sunt mândri de-a fi putut lupta sub conducerea lui. L'au invitat pe Banffy să ocupe erăși loc în șirurile partidei și să stăruie împreună pentru înaintarea afacerilor publice. Banffy însă, mulțumind și dīcēnd, că nu este momentul să se declare acum în direcțiă politică, dēr va veni timpul și pentru acēsta, s'a mărghinit a-i ruga să-l țină în bună aducere aminte.

Demonstrațiunile acestea pentru cei căduți în lupta cu obstrucțiunea nu prea sunt de natură a încurajia speranțele, ce și-le fac „învigătorii“ asupra schimbării de sistem, care are să urmeze. Ingrijirile, ce încep a-le da pe față tot mai mult organele de căpeteniă ale partidelor opoziționale, — că nu se pôte inaugura o eră nouă, rămânēnd în partida dela putere aceleasi elemente, ale căror isprăvi au ilustrat sistemul lui Banffy, — sunt tôte întemeiate. Și nu credem, că se va produce vre-o schimbare prin reîntrarea în partid a disidenților liberali.

Dēr dēcă s'ar face și fusiunea cu partida apponyistă, ba chiar de ar veni la putere și opozițiunea, ce schimbare ar fi de așteptat, când învingătorii, cari pretind a fi răsturnat sistemul, dispută acum lui Banffy chiar și calitatea, pe care el cu ai săi au pus cel mai mare preț, de-a fi fost șovinist maghiar în adevăratul sens al cuvēntului?

Cestiunea limbei în Austria. In Troppau s'a ținut alaltăeri o adunare la care au participat cam 1300 de Germani. Orașul în parte era pavoscat. Adunarea a luat o rezoluțiune, în care se pretinde retragerea tuturor ordonanțelor, cari știrbesc drepturile naționale ale Germanilor din Silesia și proclamă cea mai extremă opoziție în contra guvernului, până când cestiunea de limbă nu va fi regulată corespundător însemnătății poporului german. Rezoluțiă ia poziție în contra planurilor, ca Silesia, ori singuraticile ei părți, să fiă anexate la alte țări, protesteză în contra aplicării §-lui 14 și în fine apelază la unirea tuturor partidelor germane în contra măsurilor guvernului, cari servesc pentru asuprirea Germanilor în administrațiune.

Nouele școle unguresci de stat. Scim, că ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică a înființat în decursul anului trecut 134 de școle noue unguresci de stat; 57 dintre acestea (43%) se află în ținuturi locuite de Maghiari și au scopul de-a servi cauzele culturale ale Maghiarilor ér 77 se află în ținuturi locuite de Nema-ghiari și, după propriile mărturisiri ale ministrului, „urmăresc scopuri de cucirire“. Etă încă câte va date în privința nouelor școle:

Inainte de tôte e de observat, că cifra de 134 arată numărul comunelor, ér numărul școlilor înființate în aceste comune este de 161. Dintre acestea 68 sunt cu căte-un învățător, ér tôte celelalte sunt cel puțin cu câte doi învățători, altele chiar cu câte 10—15, ba chiar și cu 19 învățători. Peste tot, la nouele școle sunt sistematizate 411 posturi învățătorești. Edificiu propriu și corăspundător legilor au 134,

er 27 sunt în localuri închiriate. Numai puțin ca 113 dintre aceste școle au fost înaintea con-fesionale, ér 48 comunale.

Din numărul total al nouelor școle, s'au deschis anul trecut numai 72, celelalte însă sunt și ele gata, o parte s'au și deschis cu 1 Ianuarie, ér celelalte se vor deschide la tōmnă.

In fine, desi se dice, că școlile le-a înființat statul, ele însă costă mari jertfe și pe comune. Cele 134 comune, cari au fost înzestrate anul trecut cu școle noue, contribuie la susținerea școlilor cu 78.813 fl. în fiă-care an. Afară de asta, cele mai multe comune contribuie încă obișnuita dare școlară de 5% și îngrijesc de prevederea școlilor cu mobilierul și rechisitele necesare, ba unele dintre comune s'au obligat a se îngriji și de susținerea edificiului școlar, mai plătind pe deasupra și taxa anuală de 12 fl. pentru fiă care învățător la fondul de pensiune.

Cu alte cuvinte, maghiarizarea o face statul, dēr o face în mare parte cu banii noștri.

Succesele lui Szell.

(Fusiunea partidelor, cari stan pe basa dela 67. Independenți.)

Una dintre foile vieneze dicea mai dăunădi despre actualul ministru-președinte, că deja din tinerețe a fost „om al succesor“, și că absolvând gimnasiul, s'a dus acasă la părinți încărcat cu premii și în buzunar cu atestat de maturitate „pur eminent“.

Așa se pare, că pe Col. Szell nu l'a părăsit nici la bătrânețe norocul succesorilor din tinerețe. Numai în chipul acesta își pôte esplica lumea laică „minunile“ politice, care le-a făcut el în câte-va zile după ce Maj. Sa l'a „designat“ de ministru președinte și i-a dat cele mai largi autorizari de a săvârși opera împăcării între „patrioții“ din dreapta și din stânga camerei, cari se răboiseră atât amar de timp în sec, câtă vreme Banffy cu Tisza țineau puterea în mâna lor.

Foile maghiare, ce le-am primit, ađi constată unisono marile succese ale noului ministru-președinte, și spun, că deja în decursul acestei săptămâni se vor întâmpla lucruri, cari nu le visau nici cei mai înferbentați optimiști. I-a succes adecă lui Szell nu numai să facă pace între partide, dēr să reintinerescă și premenescă partida liberală dela putere, care începuse a da cătră prăpastia descompunerii. Pe disidenți i-a și convertit la „partida-mamă“. Aceștia deja alaltăeri au declarat unanim, că încetând cauzele pozițiunii a parte ce ocupau, acum se reitorc în sinul majorității. Hotărârea această a lor au comunicat-o imediat președintelui clubului liberal, br. Podmaniczky.

Dēr ce-i mai mult, Szell a știut să menageze atât de bine și pe cei din partida așa numită „națională“ (apponyistă), încât și aceștia vor urma pe disidenți. Măne, Joi, se ține o conferență a partidei, la care au fost invitați toți membrii și toți președinții cluburilor din provincie. În conferența această probabil se va pune cestiunea disolvării partidei și întrarea membrilor ei în partida guvernului, motivându-se acest pas cu „căderea păretelui despărțitor“ și cu „încetarea divergențelor principiare“ între guvernul de ađi și între programul lor de acțiune politică parlamentară.

Acēsta contopire este considerată din

tôte părțile, ca un eveniment, care în importanța lui se asemēnă cu fusiunea dela 1875.

Rămâne așa dēră în opoziție partida independentă și dela 48, care e desbinată în două fracțiuni: ugroniști și kossuthiști, apoi partida poporală catolică, despre care nu se pôte dice tocmai, că ar forma opoziție adevărată, mai ales în cestiunile de drept public.

In rândurile ugroniștilor și kossuthiștilor acēsta nouă formațiune de partide inspiră temeinice îngrijiri. Mai ales cei dintăi sunt nedumeriți și nedumeriri lor i și dau espresiune prin organul „Magyarország“. Acēstă fôie, vorbind despre situațiă creată prin transformările din urmă, dice, că și pentru partida independentă se ivesce acum o nouă schimbare: pe cei ce i-a vędut până ađi adesea luptând alături cu ea, îi va afla de aci înainte față în față, luptând contra lor, și nici Coloman Szell, nici contele Apponyi nu pot conta la o atitudine mai blândă și mai conciliantă, decât aceea care a avut-o față cu Banffy, vorba fiind de apărarea și scutirea garanțiilor de independență înscrise în programul ei. Partida independentă, continuă organul autorizat ugronist, va relua erăși atacul, dēcă s'ar înșela în speranțele ce le pune în noul guvern, și se va găsi la postul său în viitor, ca și în trecut. Cere dēră dela noul cabinet să nu mai pretindă jertfe dela partida independentă, căci cu jertfele a ajuns deja la limita estemă...

Atsfel se caracterizează ađi situațiunea politică schimbată pe urmele succesorilor dobândite de Col. Szell, cari fac să se ivescă zorile unei „ere noue“, care încantă pe cea mai mare parte dintre Maghiari.

Revistă externă.

Englesii și Dervișii. Am arătat de curēnd, că de mare este ura Dervișilor contra Englesilor în Egipt pentru fapta neumană a lui Kitchener, care a stricat mormēntul mahdiului din Cartum și i-a aruncat osēmintele în apa Nilului. Amărăciunea Dervișilor în contra sirdarului Kitchener este cu atât mai mare, cu cât mormēntul mahdiului era loc de peregrinaj pentru dervișii adevărați, de-ore-ce mahdiul voia să restabilească imperiul islamului și era considerat de profet. Din cauza această, pe cum se dice, Kitchener a făcut ca mormēntul mahdiului să fiă nimicit și cadavrul lui aruncat în apa Nilului. Dervișii setoși de răsbunare au prins acum erăși armele. Califul Abdullah, căpetenia mahdiștilor, a pornit cu oștire grea cătră Abbah. În drum a învins deja până acum mai multe seminții arabe. Cu Kitchener nu s'a lovit încă, — căci el are de gând a merge cătră Nord — numai după-ce va fi cuprins insula Abbah. De se va întelni cu Englesii, de sigur se va da o luptă mare între inimiți. În ajutorul califului alérgă alt conducător de Derviși, Taihi, care se află în drum cătră Omdurman cu o cētă de 16.000. Englesilor le nasce griji împrejurarea această, și cu tôte că ministrul engles de esterne a declarat zilele trecute în camera comunelor din Londra, că nu se vor trimite trupe noue în Egipt, totuși evenimentele pot să-l desmintă și Anglia să fiă silită a-și spori forțele de apărare acolo. De altfel Kitchener a făcut mari pregătiri pentru a putē întâmpina cu succes atacul Dervișilor.

și a îngropat-o de viie în jar și cenușe. În urma ei au rămas doi copii orfanți. — Protopopul Dârgei, d-l I. Hațegan, face apel la inimile generoase, rugându-le a sări în ajutorul nenorocitelor familiei, fiă cu bani, fiă cu bucate sau vestminte.

Alegerile pentru camera comercială și industrială. Eri s'au făcut, precum șcim, alegerile pentru camera comercială și industrială din Brașov, cari s'au început la 9 ore a. m. și s'au terminat la 4 ore d. a. Au fost aleși în clasa industrială ca membri d-nii: G. Eitel, M. Copony, Dr. Czell, H. Lang, I. Schiel, M. Teutsch, M. Fleischer, I. Herter, V. Teutsch, G. Scherg, L. Hornnug, V. Popovici, T. Spudera, M. Korodi, F. Papp, V. Scherg. Membrii suplenți: Fr. Scherg, G. Schlandt, V. Haluskay, V. Paul, Fr. Zikeli. În clasa comercială au fost aleși ca membri d-nii: K. Fabritius, G. Lazar, I. Pestner, V. Bologa, L. Miess, I. Werzar, G. Simay, G. Dușoiu, E. Mihalovits, E. Porr, A. Hesshammer, E. Mayer, T. Nicolau, Fr. Binder, E. Gyertyanffy, H. Aronsohn. Membrii suplenți: O. Roll, E. Scheser, M. Folyovits, I. Sabădeanu, I. Matyas.

Vicariatul Maramureșului. Am anunțat zilele acestea, că d-l Tit Bud, vicarul Maramureșului, care a locuit până acum în Sat-Șugatag, și-a strămutat cu 1 Martie n. domiciliul în Sigetul Marmăției, al căruia paroch este numit „Alkotmány“, luând scire despre asta, scrie între altele: „Cestiunea vicariatului episcopesc român din Maramureș în fine a fost rezolvată în mod favorabil. Sunt mai bine de 35 de ani, de când Românii greco-catolici s'au separat de către Ruteni și de atunci Românii n'au în Siget nici biserică, nici școală. Ei s'au silit deci să-și clădească biserică și casă parochială și rezidența vicarului episcopesc să se strămute acolo. Sub guvernul liberal, cestiunea s'a amânat și trăgănat mult, până ce în fine a isbutit. Poporul român gr. cat. din Siget, care e foarte sărac, cu jertfe vrednice de admirat a edificat biserică, al căreia paroch e numit vicarul Tit Bud. Înființarea vicariatului în Sigetul Marmăției atât în diecesă, cât și pretutindenea între catolici a produs cea mai mare bucurie“.

Bóla Țarului. Din Berlin se telegrafază, că scirea publicată de „Politiken“ din Copenhaga despre bóla Țarului, a produs pretutindeni mare senzație, deoarece „Politiken“ își primește informațiunile din cercurile curții danese. În cercurile curții din Berlin se știe deja, că totă activitatea de domnitor a Țarului se mărginește la iscălirea actelor și scrisorilor, ce i-se pun înainte Curtea și guvernul hotărâse fără de el; în fruntea imperiului este pus marele duce Mihail. Țarului i-s'a interzis orice ocupațiune spirituală. Bóla lui a isbucit după trimiterea manifestului de pace.

Br. Calice la Sultanul. Ambasadorul austro-ungar din Constantinopol a fost primit săptămâna trecută de Sultanul în audiență. Sultanul s'e-i fi declarat, că va lua măsuri, cari să garanteze o administrație și justiție nepărtinitoare, pedepsirea urgentă a criminalilor, precum și executarea conștiințoasă a legilor din partea organelor politice.

30 milioane spre scopuri de binefacere. Din Atena se anunță, că acolo a răposat zilele trecute bancherul Syngoris, care aproape totă averea sa de 30 milioane a testat-o spre scopuri naționale și de binefacere. Syngoris va fi înmormântat pe cheltuiala statului și de față va fi și familia regală.

Pușcă fără șgomot. Pulvere fără fum avem deja, e vorba însă, ca să avem și pușcă fără șgomot, care adecă să nu dea nici un sunet, când se descarcă. Nu-i vorba, întrăm cu mari prospecte în „era de pace“ contemplată de Țarul Rusiei. Invenția acestei puști a făcut-o colonelul frances Humbert. Eță o mică descriere: Se știe, că șgomotul mare, ce se produce când descarcăm arma provine din aceea, că gazul, care se desvoltă în țevă, după-oe a aruncat glon-

țul afară, iese cu mare putere și mișcă aerul. Acastă mișcare a aerului o numim „bubuitură“. Invenția colonelului Humbert face imposibilă ieseirea atât de repede a gazului din țeva pușcii, căci ea aplică la gura acesteia o mică ușiță, care se închide în momentul, când glonțul a sburat afară. Gazul se condensază într'o masă, își pierde puterea, și se strecură încet pe-o apertură, fără a produce cel mai mic șgomot. Experiențele făcute cu noua pușcă, au avut succes. Nu s'a aușit nici bubuitură, nici șchinteaia său flacăra nu s'a vădit. Ce ar fi decă s'ar introduce pușca acasta în armată?

Femeia de 120 ani. În Chichinda-mare a murit săptămâna trecută femeia țerancă Backolajev, despre care se dice, că a trăit 120 de ani. Încă înainte de morțe cu o și ea avea toate facultățile. Ea a fost petrecută la mormânt de patru generațiuni.

Teatru german. Ați, Miercuri, se va da, ca a doua piesă de abonament, „Der Probepfeil“, comedie în 4 acte de D. Blumenthal.

Starea sanitară și mișcarea populațiunii pe teritoriul orașului Brașov în 1898.

Primim dela emeritul medic al orașului, care la finea anului s'a retras în pensiuine, Dr. Iosif Fabritius, următorul interesant raport pe 1898:

Raporturile sanitare în anul trecut se pot numi în genere favorabile. Casurii de bóle contagioase s'au ivit în măsură moderată, fără caracter epidemic, și mortalitatea generală a fost multămitore.

Au murit: de aprindere de plămâni 29, de tuberculoză pulmonară 75, de difterită 16, de vërsat 2, de tifus 5, de catar intestinal 73, de șcarlatină 1, de friguri de lănză 5.

Mortalitatea generală a fost de 690 persoane (360 bărbați, 330 femei); între cei morți au fost 52 străini. Decă se va lua în vedere mortalitatea, adăogându-se și străinii, cifra mortalității este 20.

După confesiuni, cei morți se împart astfel:

1. Romano-catolic 162 (89 b., 73 f.)
 2. Evang.-luter. 172 (80 b., 92 f.)
 3. De confes. helv. și unit. 65 (41 b., 24 f.)
 4. Greco-orient. și gr. uniți 274 (169 b., 135 f.)
 5. Israeliți 17 (11 b., 6 f.)
- Numărul născerilor face în total 910 (455 b., 454 f.). Aceste născeri după confesiuni se împart astfel:
1. Rom.-cat. 217 (102 b., 115 f.)
 2. Evang. lut 138 (104 b., 34 f.)
 3. De conf. helvet. și unitară 105 (55 b., 50 f.)
 4. Greco-orient. și greco-uniți 364 (181 b., 183 f.)
 5. Israeliți 26 (14 b., 12 f.)

Casurii de sinucidere au fost 15. De regretat a fost sinuciderea unor persoane tinere, cari în bolnăvioasă lor turburare de sentimente au fost abătute dela linișțita aprențare a vieții. De vom avé în vedere cele două etăți extreme, vieța începătoare și cea, care se apropie de șfârșit, rezultă, că în anul întâi al vieții au murit 158 (83 b., 75 f.) și în etate înaintată de peste 80 ani 37 (17 b., 20 f.)

Institutul „Arieșana“.

Turda, 27 Faur n. 1899.

Domnule Redactor! Cu finea fiă-cărui an de gestiune al institutelor noastre publice de credit și economii, publicul român cu dor așteptă să vadă succesul și rezultatul operațiunilor acestora, ca de-o parte conducătorii să se convingă despre starea și desvoltarea lor, ér de altă parte, ca cei interesați să-și vadă asigurate economiile și averea lor.

E adevăr, că instituturile noastre de credit sunt privite cu ochi răi din partea străinilor, dér mai dureros e, când din sinul unor ómeni de-ai noștri se lansază în publico sciri, cari au tendința de a-le discredita. De ast-fel de sciri n'a rămas cruțat nici institutul nostru de credit „Arieșana“ din Turda.

Spre desmințirea acestor sciri servesc următoarele date:

I. **Depunerile la „Arieșana“** au fost: În anul 1896: 61.253 fl. 95 cr., în 1897: 94.485 fl. 44, în 1898: 104.885 fl. 88 cr. o *creștere față cu an. 1897 de 10.400 fl. 44 cr.*

II. **Escomptul** în 1896: 33,108 fl.; în 1897: 99,616 fl. 10 cr.; în 1898: 113,925 fl. 94 cr., o *creștere de 14.309 fl. 84 cr.*

III. **Reescomptul:** în 1897: 55,252 fl. 46 cr. în 1898: 64,855 fl. 32 cr. — o *creștere de 9.602 fl. 86 cr.*

IV. **Imprumutul hipotecar:** în 1896: 81.487 fl. 78 cr.; în 1897: 82.464 fl. 03 cr.; în 1898: 101.893 fl. 03 cr. Și aici o *creștere de 19.429 fl. 00.*

Profitul curat: în 1897: 7389 fl. 86 cr., în 1898: 8186 fl. 80 cr., rezultă *creștere de 796 fl. 94 cr.* Acastă creștere, în considerarea ținutului nostru sărac de capitaliști și a anilor economici destul de sterili, plus concurența din partea a trei institute străine, ce sunt aici — este destul de îmbucurătoare. În considerarea creșterii, și *dividenda s'a ridicat dela 6 la 7%*, ér fondul de rezervă s'a adaus cu suma de 1288 fl. 91 cr. Acest fond acum trece peste suma de 20.590 fl.

Deși acest institut a avut multe erogate cu instalarea unui local de prăvălie și odă de locuință, tot pe terenul institutului, care local s'a esarendat pe an. 1899 cu suma de aproape 350 fl., care în viitor se socotesce între isvórele de venit ale institutului, totuși, arătând creșterea de mai sus, jertfa adusă pe altarul cultural este destul de însemnată, adecă de 209 fl. 34 cr., din care s'au alinat lipsele mari ale școlii conf. cu 140 fl., ale bisericii din Turda nouă, ale școlii gr. cat. și ale societății agronomice din Sibiu, bisericii din Arpaș etc.

Acest institut a ținut adunarea generală a acționarilor în 25 Faur n. 1899 în localitatea sa proprie, care valorează la 60—70 mii fl., sub presiunea binemeritatului nostru frunțas D-l Iuliu Bardosy. Cu ocaziunea acasta s'a completat după sortire érași direcțiunea la numărul de 11, prescriis în statute, prin realegerea membrilor: D. I. Mesaroș și Gregoriu Pop, și prin membrul nou A. Codarcea protopop în Turda. Ér comisiunea revédătoare, sub presiunea destoinicului bărbat, D-l Simeou Pop protopop în Luna, s'a completat prin membrii noi: Valeriu Poruț și Dr. Eugeniu Pătaceanu, advocat în Turda. Membrii direcțiunei și comisiunei revédătoare cunoscuți în public, dau garanță destulă pentru mersul progresiv al institutului nostru, care cu totă căldura se recomandă spre părtinire publicului nostru și mai ales capitaliștilor noștri, cari vor obține 6% după depunerile lor.

A.

Literatură.

„Familia“, organ beletristic literar cu ilustrațiuni. Apare în Oradea mare. Anul 35. Redactor: Iosif Vulcan. Nr. 7 dela 14 (26) Febr. a apărut cu următorul cuprins: Nicolau Petra Petrescu (portret și biografă) de r.; Amintirea ta, poezia de G. Murnu; Târziu (fine) de Margareta Moldovan; Doine, poesie de St. Cruceanu; Aventurile lui Tartarin, trad. de Lia Măgura; Cine póte fi ipnotist, de Drd. Cor. Nedelcu; Cronică literară. Inceput greu (ilustrațiune), Literatură; Teatru; Muzică; apoi diferite sciri etc. Abonamentul anual 8 fl., pe 1/2 an 4 fl., pe trei luni 2 fl. Pentru România 20 lei la an.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 28 Februarie. În conferențele lor de astă-seră toate partidele au ratificat compromisul. În conferența clubului liberal ministru-președinte Szell a declarat, că se va sprijini pe acastă partidă, în care vor fi toți primiți, cari vor sprijini programul ei și că pentru densusl numai voința întregii partide va servi de directivă. Disidenții au anunțat, că întră érași în partid.

Paris, 28 Februarie. Senatul a decis cu 155 contra 125 voturi de a intra în desbaterea pe paragrafii a legii de revisiune.

Paris, 28 Februarie. Poliția a făcut perchisiția domiciliară la casa lui Buffet, reprezentantul din Paris al prințului d'Orleans, și a confiscat mai multe stindarde, portrete și gravuri; apoi scrisori de ale royalștiilor, cari toate dau dovadă despre o conjurațiune orleanistă. Mai multe foi susțin, că din scrisorile confiscate apare, că și domnitorii din străinătate au dat ajutore bănesci pentru lovitura de stat, ce era să se esecutive de-un general în activitate, care avea să fiă numit în curând ministru de răboi. Dérouléde însă a stricat socotela prin pășirea lui.

DIVERSE.

Cerșitori avuți. Deși cerșitoria nu se ține de măestriele despre cari se dice, că sunt „plug de aur“, totuși se află cerșitori, cari din creștări cerșit au știut să facă mii și decii de mii. La o bătrână femeia din Londra, care fii arestată pentru cerșitoria pe strade, s'a aflat un libel de depunere despre 500 funți sterlingi, adecă 2500 dolari. Considerând, că suma acasta representă 120.000 de „penny“, ea a trebuit să cerșescă ani mulți, pentru-ca să ajungă la suma depusă. Nu de mult s'a dat într'o corabie de-un cerșitor „excepțional“, care conducea mulțime de aventurieri către câmpurile de aur din Klondike. În drum pe mare matrozii au aflat într'un unghiț al corăbiei pe un bărbat îmbrăcat ca cerșitor. Capitanul corăbiei voia să-l siléscă, ca cel puțin să lucreze ceva pentru taxa de drum, însă „cerșitorul“ răspunse, că el nu-i avisat a lucra. În straița lui s'au aflat adecă bonuri în valóre de 7500 dolari. — În șerparul unui bătrân cerșitor din Paris, care a murit nu demult, s'au aflat note de bancă în valóre de 60.000 dolari. Va rămâne un vecinic secret, cum a știut acest om să câștige atâtea parale prin cerșitoria. — Pe toți aceștia însă îi întrece un alt cerșitor tot din Paris, la care s'au aflat între sdrențe note de bancă în preț de 20.000 franci și obligațiuni de stat în valóre de 800.000 franci.

„ALBINA“ institut de credit și de economii.

Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna Iul Febr. 1899.

Intrate:

Numărar cu 1 Febr. 1899	fl. 16,829.32
Depuneri spre fructificare	„ 130,428.68
Cambii răscumpărate	„ 128,249.56
Conturi curente	„ 5,502.50
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 18,832.52
Imprumuturi pe produse	„ 36.06
Monetă	„ 4,888.16
Comisiuni, efecte și cupóne	„ 12,933.21
Bancă	„ 181,394.10
Interese și provisiuni	„ 9,324.61
Diverse	„ 26,395.90
	fl. 534,864.62

Esitate:

Depuneri spre fructificare	fl. 132,997.80
Cambii escomptate	„ 149,679.29
Conto curent	„ 5,260.—
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 46,841.27
Imprumuturi pe produse	„ 1,000
Monetă	„ 4,173.93
Comisiuni, efecte și cupóne	„ 5,266.74
Interese și provisiuni	„ 1,317.57
Spese și salare	„ 1,675.20
Bancă	„ 160,931.11
Diverse	„ 9,982.97
Numărar cu 28 Febr. 1899	„ 15,738.74
	fl. 534,864.62

V. Bologa m. p. N. P. Petrescu m. p.
dirigent. adjunct.
R. Ardelea m. p.
comptabil.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Februarie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.80
Renta de corone ung. 4%	97.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	121.40
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.50
Bonuri rural. ungare 4%	96.65
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	161.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.30
Renta de argint austr.	101.40
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	120.10
Losuri din 1860.	140.50
Acții de-ale Băncii austro-ungară	918.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit	399.75
Acții de-ale Băncii austr. de credit	368.35

Napoleonori	9 55½
Mărci imperiale germane	58.95
London vista	120.40
Paris vista	47.75
Rente de corone austr. 4%	101.65
Note italiene	44.25

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Martie 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.47	Vând.	9.50
Argint român. Cump.	9.41	Vând.	9.48
Napoleonori. Cump.	9.52	Vând.	9.55
Galbeni Cump.	5.60	Vând.	5.65
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vând.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vând.	—
Lire turcesc Cump.	10.70	Vând.	—
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vând.	102.—

Ordinea zilei:

1. Raportul direcțiunii și al comisiunii cenzurătoare.
2. Statorirea bilanțului pre anul 1898, distribuirea profitului, darea absolutoriului pentru anul de gestiune expirat.
3. Alegerea alor doi membrii în consiliul administrativ pe timp de 3 ani.
4. Alegerea comisiunii cenzurătoare pe timp de un an.
5. Propunerile consiliului administrativ și eventual alte propuneri insinuate în sensul statului.

Năseud, la 26 Februarie 1899.

1-3517

Direcțiunea.

Avis.

Am onore a aduce lu cunoștința Onor. public, că am luat asupra-mi cu inceputul 1-e Martie

Hala de Bere de Steinbruch

din colțul Stradei Căldărarilor și al Aței.

Atrag atențiunea On. oșpeți, că Berea o vând fără acid carbonic, numai prin cană (pipă), care face se musese.

— **Jejun cu 7 cr. porția mică.** —

Abonament pentru cost în local și afară de local.

— **Serviciu prompt și solid.** —

Rugându-me de o cercetare număröse sunt cu totă stima:

Georg Mühlbacher,
Restaurater.

1-3

„Aurora”, societate de imprumut și păstrare în Năseud.

INVITARE.

Domnii membrii a societății de imprumut și păstrare „AURORA” sunt invitați a participa la

adunarea generală a XXV-a,

care va avé loc **Duminecă în 26 Martie n. 1899** la 10 ore a. m. în sala școlii fundamentale populare superioare din Năseud.

Pentru cazul când acésta adunare nu s'ar puté ținé din lipsa voturilor recerute, prin acésta se convôcă tot-odată a doua adunare, care va avé loc în 9 Aprilie 1899, la óra și locul fixat, în care vor aduce hotăriri valabile membrii prezenți.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Restaurația

la gaura dulce

Subscrisul am onóra a face cunoscut On. public, **că am luat asupra-mi sus numita Restaurație.**

La vëndare nu am vinuri de Vilanyer, de Trient,

și nici de Cinci biserică (Fünfkirche) fără numai vinuri curate de Ardeal cumpérate de mine singur, și vënd decă se cumpără 5 litre odată cu 36 cr. litru.

Nu fac reclamă cu bere străină, ci vënd pe lângă o **bucătărie bună** numai bere de Brașov numită **Kronenbier.**

Cu totă stima:

Th. Preiss,
hirtaș.

1-3515

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Cine voese se-și face

COSTUME din stofă bună

și durabilă. se cêră dela croitor se-i prezenteze **colecția de mostre** a firmei:

JOHANN STIKAROFSKY,

Bubapesta, V. Piața Elisabeta 16.

Precedura solidă a numitei firme, garantéză un serviciu spre mulțumire.

Nu se câștigă mușterii cu promisiuni de rabat mare, seu cu alte mituiri.

Foie specială pentru croitori gratis.

3-24,528.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei **administratiunii. In cazul publicării unui anuntiu mai mult de odată se face scădământ, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.**

Administr. „Gazetei Trans.”

Marele magazin de încălțăminte a lui

I. Sabadeanu în Brașov,

(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când esistă pe piața Brașovului, și a câștigat în totă Austro-Ungaria și România un renume bun. Recomandă onor. public

marele assortiment de încălțăminte, garantate de solide și moderne,

pentru **bărbați, dame și copii**, pentru **mire și mirésă** pentru dans, gimnastică, casă și pentru ateliere (lucrătore) etc. etc. **tôte cu prețuri forte moderate**, ce se pôte vedé, din consumnarea prețurilor cător-va articuli precum urméză:

Pentru bărbați:

Ghete de pele vachs, tari, în cuie lucrate cu gumă	dela fl. 2.95	în sus
" " " " în besățuri, cu s. fără nast.	fl. 3.50	"
" " " " " " cu șinóre	fl. 4.—	"
" " " " " " seu postav și cu pele în jur de iarnă	fl. 4.50	"
" " " " " " lac rus. " " "	fl. 5.—	"
" " " " " " de mănuse lac de salon fine dela	fl. 4.80	"
" " " " " " vachs franțuz. cusute în beset fine	fl. 5.50	"
Pantofi de pele vachs în cuie lucrate	fl. 3.—	"
" " " " galbene	fl. 3.60	"
" " " " lac salon fine cusute	fl. 4.50	"
Cisme lungi de pele juft rus. talpă duplă	fl. 7.50	"
" " de postav de stiria cu pele în jur	fl. 7.50	"
" " de drum peste ghete de purtat, din postav	fl. 4.—	"
" " de copii mici fl. 2.25, de copii mari	fl. 2.60	"
Galoci de bărbați de Viena	fl. 2.—	rusesco
Șoșoni " " " "	fl. 3.80	"
Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus.	fl. 1.25	"
" " de pânză rusescă grôsă cu talpă de pele	fl. 1.20	"
in ținte lucr. pânză neagră seu cafenie cu vêrfuri	fl. 1.20	"
Pantofi de casă de pele ori păslă, de stofă	fl. 1.—	"

Pentru dame:

Ghete de pele patentă seu vișel în besätz cu gumă dela	fl. 2.85	în sus
" " " " Gems " " " " besätz cu vîrfuri de lac dela	fl. 3.80	"
" " " " " " în bes. cu șinóre	fl. 3.50	"
" " " " " " nasturi	fl. 4.—	"
" " " " " " mănuse cu lac salon în jur, fine	fl. 4.50	"
Pantofi de pele tari pentru stradă în cuie	fl. 2.50	"
" " " " galbenă " " "	fl. 2.60	"
" " " " fine pentru dans ușóre	fl. 1.80	"
" " " " de lac salon pent. dans ușóre	fl. 2.20	"
" " atlas seu mătasă albă pen. mirese	fl. 2.50	"
" " lac cu spangen pentru stradă	fl. 3.20	"
" pentru gimnastică negri seu cafeni talpă de gumă dela	fl. 1.20	"
" de pânză rus. gröse, neagră seu cafenie în cuie p. gimn. stradă și atelier dela	fl. 1.10	"
" pentru casă, de stofe de păslă, de pele	fl. —.90	"
Ghete de Brünel cu gumă	fl. 2.80	"
Pantofi de " Sialon cu șinóre și lac	fl. 2.—	"
Ghete de pele pentru fetețe mai mari	fl. 2.60	"
" " " " mică	fl. 1.60	"
Pantofi de " copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr.	fl. 1.20	"

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii,

în diferite colorii, forme, calități, cu prețuri reduse.

Specialități încălțăminte de lucș fabricate: Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg, etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colorii și facon modern, se află în mare alegere și se pôte comanda și după măsură directe din aceste fabricii.

Depositul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumita fabrică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numită firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

Reparaturi și comande după măsură se primesc și se efectuează prin un măestru dibaciū cu prompteză.

— Comanda din afară de Brașov se efectuează prompt, îns numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se primesc francat inapoi spre schimbare, eventual se inapoiază valórea. — La comande din afară trebuie următoarele arétat: de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuțit seu rotund? în besetz seu simplu? ou talpă gröse seu subtîre. Ca măsură se pôte trimite un papuc vechiū cu posta ca: „Muștră fără valóre” cu 5 cr. De ajuns este și arătarea Numérului încălțăminte, care cumpératorul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altcum pôte ori și ce laic lua măsură piciorului cu centimetru seu cu o fășă de hârtă măsurând partea piciorului pe din nătru dela mijlocul calcăiului până la vêrfui degetului cel mare. peste talpe și degete, peste glesne, peste calcăiū și peste pulpe, trimițând acésta măsură prin epistolă se pôte efectua comanda după dorință.